

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET VÁNDORGYŰLÉSE

1994. augusztus 26–27–28.
Dobogókő

Országos Erdészeti Egyesület

Pilisi Parkerdő Rt.

OEE Könyvtár
Áll.Ell. 2024⁴

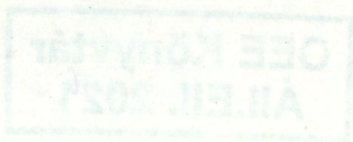
ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET PILISI VÁNDORGYŰLÉSE

1994. augusztus 26–27–28.

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	2659/L2024
Csoport szám:	IV -
Raktári jelzet:	20/0

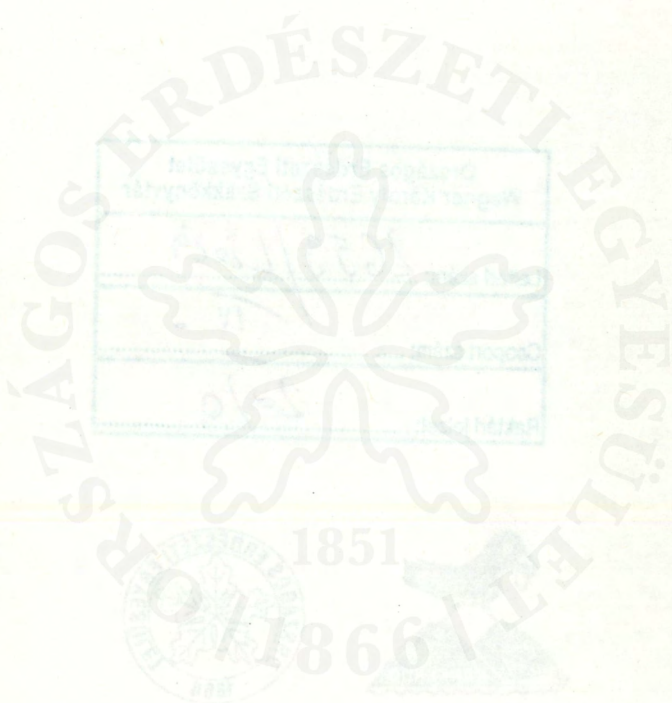

Országos Erdészeti Egyesület
Pilisi Parkerdő RT.

ORVOSÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
PÉCSI VANDORGYŰLÉSE

1991. augusztus 26-27-28.

Országos Erdészeti Egyesület
Pécsi Párenke Rt.

„Az erdő mindenki barátja,
önnmagát bünteti, aki bántja.”

KÖZGYŰLÉSI PROGRAM

Augusztus 26. Dobogókő

Küldöttközgyűlés

14⁰⁰ Közgyűlés kezdete

- Himnusz
- Elnöki köszöntő
- Üdvözlések
- Titkári és Ellenőrző Bizottsági beszámoló
- Alapszabály módosítás
- Választási Bizottság jelentése,
- Tisztújítás

16⁰⁰ Szünet

16³⁰ Díjkiosztás

17³⁰ Emlékkő avatás

18⁰⁰ Régi Elnökség lemondása,
az új Elnökség beiktatása

19⁰⁰ Szünet

21⁰⁰ Baráti találkozó

Augusztus 27.^{8⁰⁰} Dobogókő

Szakmai tanulmányutak

Augusztus 28.^{8³⁰} Dobogókő

Gyalogtúrák

LEGFONTOSABB TUDNIVALÓK

Regisztráció:

A közgyűlési sátorban 10–12³⁰-ig

Információ:

Külön sátorban a vándorgyűlés ideje alatt (az első nap 13 óra után érkezők regisztrálása is itt történik).

Telefon: 06-60-347-228

Szálláshelyek:

- Nimród Hotel, 2099 Dobogókő,
Tel.: 26/327-527
- BM Pilis Üdülőszálló, 2099 Dobogókő,
Tel.: 26/327-548
- Manréza, 2099 Dobogókő, Fény u. 1.
Tel.: 26/327-681
- Piláth Hotel, 2098 Pilisszentkereszt, Pomázi u. 26.
Tel.: 26/327-575

Megközelítés:

Javasoljuk, a gépkocsival érkezőknek, hogy a dobogókői zöld parkolót vegyék igénybe. A vándorgyűlés ideje alatt őriztetjük.

A Nimród és a Pilis Hotelben megszállók hoteljük parkolóját használhatják a regisztráció után .

A Piláth Hotelnél Pilisszentkeresztben nincs őrzött és elegendő parkolási lehetőség, ezért az itt megszállók részére a dobogókői zöld parkoló használatát javasoljuk.

A közgyűlés napján a pilisszentkereszti Piláth Hotelben szállók részére autóbust biztosítunk a közlekedésre, délben és este a baráti vacsoránál.

Autóbusz indulási időpontok:

- Délben igény szerint. Jelentkezés az információnál.
- Baráti vacsora után 22⁴⁰-től 40 percenként.
- Utolsó járat 1²⁰-kor indul.

A szálláshelyeket a 27-én hazautazóknak reggel, a csomagokkal együtt kell elhagyniuk.

A Vándorgyűlés ideje alatt a MANRÉZA közös termeiben Baranyi Judit iparművész falikárpitjait tekinthetik meg.

Szakmai nap:

Az autóbuszok Dobogókőn a közgyűlési sátor melletti parkolóból indulnak. Gyülekezés 7⁴⁵-kor, indulás 8^h-kor.

A pontosság a királyok és az erdészek erénye!

Az autóbuszokat a programok szerint megjelöljük. Kérjük, hogy a **visszaigazolás** szerinti programnak megfelelő autóbust vegye igénybe.

Jó időt, jó szerencsét!

Üdv az erdésznek!

Rendezőség

TELJES PROGRAMAJÁNLAT

- A. Közjóléti erdőgazdálkodás, természet- erdővédelmi tudatformálás a Visegrádi Kiránduló Központban.**
- B. Gondok és sikerek a Pilisszentkereszti Erdészet területén.**
- C. Természetszerű erdőgazdálkodás a Pilismaróti Erdészet területén.**
- D. Erdőkezelés a világvárosban–Budapesti Erdészet.**
- E. A vadgazdálkodás és erdőgazdálkodás kapcsolata a Bajnai Erdészet és a Budakeszi Erdészet területén.**
- F. Erdőkezelés síkvidéki változatos viszonyok között –Ráckevei Erdészet.**
- G. Közjóléti -többcélú- erdőgazdálkodás a Parkerdőben –Visegrádi Erdészet.**

A. KÖZJÓLÉTI ERDŐGAZDÁLKODÁS, TERMÉSZET-ERDŐVÉDELMI TUDATFORMÁLÁS A VISEGRÁDI KIRÁNDULÓ KÖZPONTBAN

8 ⁰⁰	Indulás Dobogókőről
8 ¹⁰ –9 ⁰⁰	Utazás a Fűvészkerthez
9 ⁰⁰ –10 ⁰⁰	Fűvészkert
10 ⁰⁰ –11 ⁰⁰	Fellegvár, Bob
11 ⁰⁰ –12 ⁰⁰	Erdei Művelődés Háza
12 ⁰⁰ –13 ⁰⁰	Kirándulóközpont
13 ⁰⁰ –14 ⁰⁰	Vissza Dobogókőre
14 ⁰⁰	Ebéd, kívánság szerint a Manrézában

Kísérők: Járási Gábor, Szentendrey Géza

*„Figyeld a Dunán elfutó hajókat
és valld: Az óra gyorsan illan el
De amíg élsz a múlt, a dal s az erdő
és az örök vágy emberré emel”
/ Áprily L.: Kisasszony kertje /*

Általános tudnivalókat, adatokat a Parkerdő RT.-ről készült térképes ismertetőfüzet nyújt.

Útvonalunk négy erdészeti területét érinti, de hangsúlyosan a Visegrádi Erdészethél kialakított és működtetett Kiránduló Központot mutatja be.

A Visegrádi Erdészeti magja az 1686-os török-kiűzetés után alakult ki, azóta követhető nyomon. Kamarai, kincstári erdőként 1945-ig a Gödöllői Korona Uradalom kezelte. Értékeit és erdőfenntartási, felújítási problémáit is innen származtathatjuk.

Négy község határ: Dunabogdány, Kisoroszi, Tahitótfalu, Visegrád erdeiben, rétjein gazdálkodunk. Ebbe az erdőtömbbe simul két közbirtokossági - volt úrbéres erdő is.

– Területünk egyrészt a Visegrádi-hegység (a Dunántúli-középhegység tagjaként, amelynek jellegzetes kőzete az andezit és az andezittufa, legmagasabb pontja 641 m tfszm. Prédikálószték), másrészt a Duna alakította Szentendrei-sziget

hordalék-kúpjain helyezkedik el (a 70 km-es Dunakanyar egyik legjellegzetesebb, legszebb része. Erdőállományai 98%-ban őshonos, lombos állományok).

A visegrádi várrendszer, a Királyi palota romjai, a történelem hanyományai, a csodálatos táj, már a Kiegyezés utáni időszakban nagy vonzerőt jelentett az idegenforgalom számára. Jelenleg hazánk - Budapest és a Balaton után - harmadik leglátogatottabb térsége.

Ezt a terhelést, az emberi tényezőt 1969. óta próbáljuk az erdő és a látogatók számára elfogadhatóvá tenni.

A Dr. Madaras András fogalmazta "buenosairesi gondolat" jegyében az erdők hármas célú: termelési - védelmi - közjóléti rendeltetése szerint fejlesztettük térségünket, és működünk, csökkenő anyagi lehetőségeink szerint.

– A bemutatásra kerülő területek közjóléti feladataink szép példái.

A/1. KIRÁLYKÚTI-NYEREG. Az elmúlt évtizedekben, térségünk feledésbe merült faszenítés megújulását láthatjuk. (rövid megállás)

A/2. VISEGRÁDI FŰVÉSZKERT. (tájképi arborétum)

Az Erdészeti Bemutató Terület részeként, őshonos, lombos állományok ölelésében GYÖNGYSZEM a 13.5 ha-os, 25 éves kis arborétum.

Örökzöldjeivel, rétejeivel, sétaútjaival minden évszakban felüdíti, megfiatalítja látogatóit. Szép kilátást nyújtó részleteivel kapcsolódik a történelmet, természetet kedvelők visegrádi programjaihoz.

(40 perces gyalogséta)

A/3. A VISEGRÁDI FELLEGVÁR fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése 1983. óta gazdaságunk feladata. "Az andezitre plántált ősi vár" évszázadok óta történelmünk keresztmetszetét idézi. Falai között a belső udvarból nyíló két teremben: "Ember és Természet" a "Népi Élet - és Úri Vadászat Magyarországon" c. kiállítás színesíti programunkat.

A kőtár termében idén tavasszal megnyitott új kiállítás a vár történetét mutatja be színvonalasan.

(40 perces séta)

A/4. NYÁRI BOBPÁLYA 1992 óta jó példája annak, hogyan lehet a látogatott terület előnyeit hasznosítva vállalkozásba adni a Visegrádi Kiránduló Központ (VKK) egy részét. Bérleti díjból származó bevétele szolidan csökkenti közjóléti költségvetési hiányunkat. (lassított buszmenet)

A/5. AZ ERDEI MŰVELŐDÉS HÁZA a környezet -, természet -,erdővédelmi ismeretek társadalmi tudatformálásának "fellegvára".

Megismertetni - megszerettetni - megvédeni szemlélettel elsősorban a legfogékonyabb tízenéveseknek nyújt az iskolai oktatáson kívül környezet -, természetvédelmi lehetőségeket, de a legkisebbek -óvodások- és a pedagógusok oktatását, továbbképzését is feladatának tekinti. Tevékenységét 1969 óta a madárvédelemből fejlesztette ki.

A félnapos programoktól az egy hetes táborozásig, valamint az erdei iskola lehetőségével, kedvező áraival nem csak az elit réteg képzését szolgálja. Ehhez a munkához nyújt "otthont" az 1986-ban épített "Makoveczi" kupola, az EMH épülete.

(40 perc, szerény tízórai és üdítő)

A/6. A VISEGRÁDI KIRÁNDULÓ KÖZPONT játszótereivel, rétjeivel, letelepedőhelyeivel, WC-, és vizes létesítményeivel a kiránduló tömegek széthúzását kultúrált "terelését", pihenését, kikapcsolódását szolgálják.

Erdészetünk által gyártott és forgalmazott bemutató-játszótér, valamint a Péterffy László tervezte népi játszótér területén sétálunk.

(30 perc)

Az 1985-ös "Erdők Évé"-ben létesített Erdészek Barátság Parkjának fa emlékműveit, oszlopait mutatjuk be újabb 30 perces sétával.

13 órakor buszszállás, visszaindulás Dobogókőre.

B. GONDOK ÉS SIKEREK A PILIS-SZENTKERESZTI ERDÉSZET TERÜLETÉN

- 8⁰⁰ Indulás Dobogókőről
8¹⁵–9³⁰ Pilistetői bükkösök megtekintése
10–12¹⁵ Pilisvörösvári kopárok megszemlélése, gyalogtúra
12¹⁵– Ebéd a Kopárcsárdában
14⁴⁵–15⁴⁵ Természetes tölgyfelújítás Csobánkán
16⁰⁰– Csobánka-Szentkút közjóléti létesítményeinek megtekintése
17⁰⁰ Indulás Dobogókőre

Kísérők: Gősi István
Plestyák Károly, Szommer József

„Az erdő fái
királyi közönnyel tűrik sorsukat.
Nem vándorolnak el,
ha szűk a hely.
Kemények ők, akár az öntudat.
Az ember lába gyors,
s örökké szebb hazát keres, –
a fák már tudják, hogy nem érdemes:
nagyobb a Sors!”

/ Berczeli K.: Varázsigék /

Erdészszívvel és a szakmai összetartozás belső erejével-melegével köszöntjük valamennyi Kedves Vendégünket! Megköszönjük, hogy érdeklődésével megtisztel, osztozik sikereinkben és részt vesz gondjainkban. Erdészetünk szerteágazó tevékenységéből csak az alábbi néhány ”pillanatkép” bemutatását engedi meg a mindig kevés idő. Válgják ez a pár együtt töltött óra testi és szellemi felüdülésére, miközben a baráti kapcsolatok további ápolására is lesz mód. Szívből kívánja ezt

Erdészetünk valamennyi munkatársa.

- 8⁰⁰ Indulás Dobogókőről autóbuszokkal
 8¹⁴ Érkezés Pilistetőre, bükköseink megtekintésére.
 (1786–1945 között közalapítványi kezelésben lévő, vágásérett vagy ehhez közelálló, 100 év feletti bükkállományok, 700 tszfm-on, löszön kialakult sekély és középmedély agyagbemosódásos barna erdőtalajon)

BEMUTATÓ HELYEK:

– Ernyős felújítással létrehozott, jól sikerült természetes bükkcsemetés, végvágás után, még számottevő MK-eleggyel (Pilisszentkereszt 2E 4,6 ha)

Kezdés 1971

Végvágás 1987

Befejezés 1995

– Tűlbontott bükk-magtermelő állomány, amelyben "hivatalan vendég" a MK-újulat (Pilisszentlélek 35A 10,3 ha/109 év). Ki milyen további kezelést javasol?

– Részleges végvágással kombinált ernyős felújítás (Pilisszentkereszt 1D 2,7 ha/116 év; Pilisszentkereszt 2C 5,6 ha/116 év)

– "Árbóc" -bükkfa megtekintése a Pilisszentkereszt 7B 6,5 ha/112 év jelű erdőrészletben. Nevelőjéről – Stoflitz Ferenc ny. erdészről – Stoflitz-fának nevezve

– Vonalas felújítógátással kombinált ernyős felújítás (Pilisszentkereszt 6D 1,3 ha/112 év; Pilisszentkereszt 7D 6,5 ha/112 év)

9³⁰ Indulás Pilistetőről

10⁰⁰ Érkezés a leégett Pilisvörösvári kopárok meg szemlélésére; a gyalogos bejárás előtt tízórai. A gyalogtúra hossza mintegy 3,7 km.

Néhány szó az európai híró Pilisvörösvári kopárokról

A török uralom után – főleg Mária Terézia idején (1740–1780) – ide telepített sváb lakosság tarvágásos üzemmódban kezelte és egyidejűleg legeltetéssel is hasznosította Pilisvörösvár, Piliscsaba, Pilisborosjenő és Pilisszentiván hegyeit-hegyoldalait. Ennek "logikus" következményeként indult meg, majd vált teljessé a kopárosodás. Az újraerdősítés – "kopárfásítás" – magánerebből kezdődött az 1920-as évek vége felé. A szervezett és államilag is támogatott

újraerdősítést a hajdani Gödöllői Erdőfelügyelőség indította el 1935-ben. A virágkor egybeesik a magyar erdőművelés "aranykorával": az 1950-es évekkel. A munkában elévülhetetlen érdemeket szerzett Dévényi Antal erdészvezető (†1994). Nevéhez mintegy 1.000 ha kopárfásítás fűződik.

Múlt év augusztus 10–30. között – sajnálatos gondatlanság folytán – 97 ha kopárfásítás égett le. A tűz tovaterjedését nagynehezen tudta megfékezni (!) 150–250 fő tűzoltó, katona, tengerész, polgári védelmista, helyi lakos és az Erdészet dolgozói. A tűzoltás összes közvetlen költsége: 900.000,- Ft. A megsemmisült fatérfogat: 11.500 brm³, amelynek 89%-a FF (üzemtervi adat).

Az előttünk álló óriási feladat:

1. A már kezdődő talajerózió megfékezése, hordalékfogók gátak-gátrendszerek építésével.
2. A lábon álló, üszkös-kormos faanyag letermelése és lehetőség szerinti hasznosítása-értékesítése.
3. A megint üressé váló terület újraerdősítése a padkázástól a befejezésig. Módszerünk: zömében - termőhelynek jobban megfelelő - fenyőmagvetés és makkvetés. Fafajmegválasztásunk: FF, MOT, VK, EZ, szárazság- és mésztűrőcserjék. Előzetes számításunk szerint 1 ha leégett kopár mesterseges újraerdősítése a talajelőkészítéstől a befejezésig: 1,0 millió Ft. Az itt-ott észlelhető természetes FF-újulat megjelenése öröndetes, megmaradása azonban bizonytalan.

A fent vázolt tennivalók messze meghaladják Erdészetünk teherbíró képességét. Ezért e munkák elvégzését - talajmegkötés, letermelés, elsőkivitel - 3 évre ütemezzük. A szükséges pótlásokat és ápolásokat követő befejezések utolsó éve 2006 körül várható.

A legnagyobb kérdés: lesz-e mindehhez az OEA-ban, vagy remélhető-e a kormányzati beruházásból elegendő pénz???

12 ¹⁵	Ebéd és baráti együttlét a Kopár-csárdában
14 ¹⁵	Indulás Csobánkára
14 ⁴⁵	Érkezés a Csobánka 11B 18,2 ha jelű erdőrészletbe, egy jól sikerült természetes tölgyfelújítás megtekintésére:
	Kezdés: 1983
	Végvágás: 1989
	Befejezés: 1994

Tanulság: ha megvan a 4-5 db csemete/m², - kisebb gondot okoz a túlzott vadlétszám, bár a vadkárosítás ellen még a befejezést követően is védekezni kell (őrzés, riasztás, kilövés).

15⁴⁵ Indulás Csobánka-Szentkútra

16⁰⁰ Érkezés a fenti erdei kegyhelyre, ahol tanulmányozható a közjóléti erdőgazdálkodás és az itt lévő táborhely-búcsújáráshely-Országos Kéktúra harmonikus kapcsolata

17⁰⁰ Indulás Dobogókőre

C. TERMÉSZETSZERŰ ERDŐGAZDÁLKODÁS A PILISMARÓTI ERDÉSZET TERÜLETÉN

8 ⁰⁰	Indulás Dobogókőről
8 ²⁰	Pilismarót 61/C erdőrésztlet. Bükk természetes felújítás kötálpályás technológia alkalmazásával
10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰	Esztergom 28/D; F erdőrésztlet, kocsánytalan tölgy felújítás
12 ³⁰ -13 ³⁰	Ebéd és baráti beszélgetés
14 ³⁰ -16 ³⁰	Erdőrezervátum: Dömös 16/A erdőrésztlet
17 ⁰⁰	Érkezés Dobogókőre

Kísérők: Mizik András, Balogh László

*„Csudáltalak ezer szemmel
ezer szemű szerelemmel.
Szépségedből örök lázban
ezer szemmel lakomáztam.
De te mind az ezer szemnek
megmaradtál rejtelemnek.”*

/ Áprily L.: Természet /

Pilismaróti Erdészet

Az erdészet területe a 23/A Gerecse-Pilis hegyvidék erdőgazdasági tájrésztletbe tartozik. Három község határában (Dömös, Pilismarót, Esztergom) terül el 6578 ha területen, amelyből 6316 ha erdő.

Gazdasági rendeletetésű 2994 ha, védelmi 2238 ha - ebből 1624 ha / 25% természetvédelmi - 859 ha közjóléti rendeltetésű.

Az erdőterület 21% bükkös klímába, 73% gyertyános-tölgyes klímába tartozik.

A faállomány típusok közül meghatározó a tölgyes /66%/ és bükkös /17%/.

A talajok közül legnagyobb térfoglalású a ranker talaj /40%/ és az agyagbemosódásos barna erdőtalaj /32%/. Az erubáz és rendzina talajtípusok foglalnak el még jelentősebb területet.

Az évi 600 mm-es csapadékatlag (nem az utóbbi 15 évre jellemző) és az alacsony relatív páratartalom miatt a bükkösök extrazonálisan az északi oldalakon és a völgyekben jelennek meg. A gyertyános tölgyesek 500 m felett, ez alatt a cseres tölgyesek alkotnak zónát.

Az erdők 71%-a közepes fatermőképességű, 20%-a jó, 9%-a gyenge.

Az erdők fakészlete 1.217 m^3 , $199 \text{ m}^3/\text{ha}$ fajlagos értékkel.

A különleges rendeltetésű erdőkben a hektárankénti fakészlet 213 m^3 , de a természetvédelmi elsődleges rendeltetésben megközelíti a $300 \text{ m}^3/\text{ha}$ értéket. Az éves folyónövendék 29.130 m^3 .

Az éves véghasználati terület 76 ha, véghasználati előírás 25.700 m^3 .

A természetes felújítás aránya (terv szinten) 85%.

A véghasználati fakitermelési lehetőség kihasználása az utóbbi 4 év átlagában (rendeltetési korlátozások és felújítási nehézségek miatt) 55%.

Az Erdészeti, 400 ha erdőterületet leszámítva, üzemi kezelésben tartja a vadászatot.

Az Erdészeti területén olyan közismert turisztikai célpontok találhatók, mint a Rám-szakadék, Dobogókő északi oldala, Prédikálószték.

Bükk természetes felújítás, kötélpályás közelítési technológia alkalmazásával, Pilismarót 61 C erdőrészletben

Az erdőrészlet területe 9,3 ha - 15 éves felújítási idővel 1994. év I. negyedében került végvágásra.

Az Erdészeti 1991 óta rendelkezik Mercedes alvázra szerelt URUS UNI II típusú kötélpályával, amely alkalmas véghasználati méretű bükkös állományok kíméletes közelítésére is.

1991 óta az erdőrészletből 3191 m^3 faanyag került kitermelésre, döntően kötélpályás közelítéssel.

A kötélpályás közelítésre eső fajlagos költség az erdőrészletben $753 \text{ Ft}/\text{m}^3$ volt 1994-ben.

Figyelembevétel az utóbbi évek (különösen 1994) fagy és hóhiányát, a kötélpálya tette lehetővé egyáltalán a termelést, így a talaj és az újulat károsítása elfogadható volt. Ebben a "kárhiányban" már rövid - középtávon megjelenő előny ellensúlyozza a kötélpályás közelítés többletköltségeit.

Kocsánytalan tölgy felújítás - felújítás elmaradás - esete az Esztergom 28 D és F erdőrészletben.

1986-ban, az akkor 65 éves, 80%-ban KTT elegyarányú erdőrészletben jelentős makktermés volt. A makktermést követően nagy mennyiségű újulat jelent meg a 90 éves vágásérettségi korú erdőben.

A tölgy egészségi állapotát figyelembevéve, 1988-ban bizonytalan lépést tettünk a tölgy újulat megmentése érdekében, egy erdőtervtől eltérő növedékfokozó gyérítés végrehajtásával, amelynek az erélye $28 \text{ m}^3/\text{ha}$ volt.

Ezután 20 ha-on, a jelenlegi bekerített területen, hárs bozótírtást végeztünk. 1989-ben "házi kísérlet" keretében, a jelenleg 28 F-nek üzemtervezett területrészen, részleges végvágást és különböző erélyű bontásokat végeztünk.

Az erdőrészlet nagysága 2,4 ha, amely a vágás évében bekerítésre is került.

Az 1990. évi üzemtervezéskor az erdőrészlet vágásérettségi korát 75 évre szállítottuk le, és véghasználatot állítottunk be. Így a 28 F erdőrészletben felvételre kerülhetett 1991-ben 30%-nyi (KTT80 CS20) természetes újulat. Az újulat 1992-ben 50%, majd 1993-ban már csak 40% eredményességű volt.

1994-re - mint látható - érdemi újulat a végvágott 0,8 ha területrészen található, meggyőző, befejezett erdőfelújítás képet mutatva. Az anyaállomány alatt maradt újulat - függetlenül a bontási erélytől - gyakorlatilag eltűnt.

A 28 D erdőrészletben, 1991-ben elvégzett részleges vágások már nem tudták megmenteni az újulatot. Ezek a területrészek jelentős mesterséges kiegészítésre szorulnak.

Esztergom város erdei az elmúlt évszázadokban sarj üzemmódban kezeltettek. E században tettünk kísérletet a szálerdővé alakításukra. Ez természetes felújítás módszerével sikerebben, mesterséges módszerrel sikertelenebbül volt megvalósítható.

A megtermett faanyag értéke (figyelembe véve méretét, egészségi állapotát) a szálerdő alakítás többletköltségeit nem fedezi. Emiatt a térségben kísérletet teszünk a sarjüzemmód részbeni visszaállítására.

Erdőrezervátum

1992/93-ban elindult Magyarországon az erdőrezervátum program. Az Országos Erdőrezervátum Bizottság által

kiválasztott területek egyike Dömös Prédikálószerk térségében található.

Az előkészületek és koncepció bemutatása a KTM és az FM részéről azt szolgálja, hogy a szakmai közönség tájékozottsága jobb lehessen, csökkenjen a félreértések és kétségek nagy száma.

A bemutatóra és tájékoztatásra a Dömös 16 A erdőrészletben kerül sor.

Jellemző adatai:

Termőhelytípus: Gy T, VFLEN, RA, KM, V
tengerszint feletti magasság 600 m, fekvése: Ny
kora: 65 év

Az erdőtípus: gyertyános tölgyes

fafaj	elegyarány	fatermési osztály
KT _{TM}	37%	3
KTT _{ST}	25%	5
CS _{ST}	11%	4
Bm	8%	2
GY	19%	3

D. ERDŐKEZELÉS A VILÁGVÁROSBAN– BUDAPESTI ERDÉSZET

- 9⁰⁰ Érkezés a Fenyőgyöngye étterem parkolójába
Program: Pusztuló feketefenyvesek felújítása a Bp. II.,
15B,C erdőrészekben. Szakmai vita a
helyszínen
- Felelős: Dobos Sándor, Szelcsányi György
- 11⁰⁰ Érkezés a Görgényi úti parkolóba
Felelős: Baranyi Katalin, Körmendi Gyula, Petrik János
- 13⁰⁰ Ebéd BESREK-ben
- 14⁰⁰ Indulás a Mária-képtől (János-hegy) séta a
katonasír érintésével Normafa síházig
Program: "Örökerdő", sűrűlódások az erdőgazdálkodás
és természetvédelem között
- Felelős: Bakon Gábor, Dobos Sándor
- 15³⁰ Indulás a pesti oldalra
Program: Zöldövezeti erdősítések megtekintése a XV.,
21-es tagban
- Felelős: Bakon Gábor, Dobos Sándor

*„Jöttem az erdőszél felől.
Hoztam a lelkem messziről.
Utam és dalom elakadt:
sorompót értem, gyárakat.
Jaj, erdő nélkül nincs titok –
A város zúg. Én hallgatok.”*

/ Áprily L.: Az út /

A Budapesti Erdészeti 6800 ha-on gazdálkodik, amelyből 6200 ha erdő. Az erdőterület Budapest főváros (4860 ha), Törökbálint, Budaörs, Budakeszi, Nagykovácsi, Solymár, Budakalász, Üröm, Pomáz, Csobánka (környékbeli községek összesen 1340 ha) községhatárokon fekszik.

Az erdők elsődleges rendeltetése túlnyomórészt parkerdő. A Budapesti Erdészeti nagy része országos jelentőségű védett terület, a Budai Tájvédelmi Körzet területével esik egybe.

A főváros környéki erdők fafajösszetétele: 32.5% tölgyes, 2.1% bükkös, 16.9% cseres, 11.0 % akácos, 14.5%

fenyő (túlnyomórészt feketefenyő), 18% egyéb kemény lomb, 5% egyéb lágy lomb. A korosztályösszetétel tekintetében az idősebb állományok dominálnak. A fővárosi erdők mintegy 40%-a 80 évnél idősebb.

A Budapest környéki erdőknek óriási jelentősége van a főváros levegőtisztasága, a lakosság pihenése, kikapcsolódása szempontjából.

Sajnos az egyre fokozódó terhelés, több károsító tényező hatására napjainkra egyre kedvezőtlenebb körülményeket teremtett. A 100 évesnél idősebb, mintegy 400 ha erdő kétharmada beteg. Az utóbbi évek aszályos időjárása ezen állományokban okozta a legtöbb problémát, mivel a száradék kitermelése után ezekben az erdőkben záródáshiány lépett fel és természetes felújulásukra - a bükkösök kivételével - számítani már nem lehet. Az aszály legsúlyosabban és leglátványosabban, a századfordulón főleg kopárokra telepített elegyetlen feketefenyő állományokat érintette, amelyek felújítása lehetőség szerint lombos fajokkal történik.

A Budapesti Erdészet - az elsődleges rendeltetéséhez igazodva - kiemelt feladatának tekinti a lakosság pihenését, kikapcsolódását szolgáló sétautak és parkberendezések fenntartását, lehetőség szerinti bővítését. Sajnos - ennek ellenére - az erdőkben elhelyezett, közjóléti funkciót szolgáló parkobjektumok száma - a rendelkezésre álló keretek szűkössége következtében - egyre csökken.

Az ezek karbantartására, felújítására fordítható összeg nagy részét az erdőbe hordott, egyre nagyobb mennyiségű szemét eltávolításának költségei emésztik fel.

Az erdészet fahasználatára a lábon száradt fák kitermelése a jellemző. A nevelővágások gyakran csak a száradék eltávolítását jelentik. Az így kikerülő faanyag háromnegyede iparifának alkalmatlan, egy része tűzifaként sem értékesíthető. Sok gondot okoz az utak mentén, határainkon álló ún. veszélyes fák eltávolítása. A hasznosítható faanyag egy részéből, a 8 főt foglalkoztató kis üzemünkben szabadtéri játékokat gyártunk, amelyeket önkormányzatok, óvodák, iskolák felé értékesítünk, és magunk is felhasználunk.

Az erdőművelés általános szakmai elveit folyamatosan egyeztetnünk kell a helyi sajátosságokkal, amelyek általában gyakrabban és alaposabban - természetesen a szakmailag indokolt határokon belül - elvégzendő ápolást jelentik. Jellemző a záródáshiányos állományok alátelepítése. A többször sarjztatott vagy túlkorosan levágott akácokat juharral,

hárssal elegyítjük a vágásforduló lehetőség szerinti emelése és az esztétikai élmény kidomborítása érdekében.

Az ország nehéz gazdasági helyzete, az ágazatunkat sújtó problémák a Budapesti erdészet munkáját is befolyásolják. A fővárosban, a szűkös központi költségvetési források mellett, szerencsére - ha nem is nagy számban - akadnak önkormányzatok, társadalmi szervezetek, alapítványok, amelyek felismerik ennek veszélyét és elsősorban a közjóléti ágazatban, de a fahasználatban is jelentős támogatásban részesítenek bennünket. Ezek a támogatások vállalkozásainkon keresztül realizálódnak, amelyre működésünk érdekében nagy szükségünk van. Ennek ellenére fontos lenne átértékelni az elsősorban környezetvédelmi, közjóléti erdőkben történő gazdálkodás feltételrendszerét.

A pusztuló feketefenyvesek felújítása

A századfordulón, főleg kopárokra telepített feketefenyvesek (Hármashatár-hegy, Mátyás-hegy, Remete-hegy, Csiki-hegyek, stb.), az utóbbi évek aszályos időjárása következtében erős száradásnak indultak. A legyengült fák pusztulását - amit kutatási eredmények támasztanak alá - másodlagos károsítóként fellépő, többnyire gombafertőzés okozza. Ez a pusztulás gyakran a lábon álló fák 50%-át is eléri, egész hegyoldalak vöröslenek a száradó fenyők koronájától.

Amellett, hogy a vöröslő hegyoldalak nem nyújtanak szép látványt, - a kiszáradt fákat, a még visszamaradó állomány érdekében - erdővédelmi okokból mielőbb el kell távolítani. Jelenleg csak azokat a fákat vágjuk ki, amelyek koronája legalább 2/3 arányban elszáradt, bízva abban, hogy az ottmaradt - a száradás jeleit mutató - fák még regenerálódhatnak. Erre ugyan a tapasztalatok szerint minimális az esély, de ezt a lehetőséget is meg kell hagynunk, hogy a budai hegyoldalak ne váljanak ismét kopárokká. 1994-ben a Budapesti Erdészetnél mintegy 10.000 m³ feketefenyő száradék kerül kitermelésre.

A fakitermelés után fellépő záródáshiány erdősítésre kötelez bennünket. A felújításra két alternatíva kínálkozik:

1. Végrehajtjuk az üzemterv szerinti előírásokat, azaz főleg cserrel erdősítünk.
2. Az időközben felterődzött ún. egyéb kemény lomb (kőrisek,

juharok stb.) és a kevés cser, illetve molyhostölgy kémélésével egy, parkerdei funkciót jól ellátó, a természetes szukcesz-sziót követő, de gazdasági erdőként nem értékesíthető állományt hozunk létre.

A fenyővel való újbóli erdősítés természetvédelmi okokból (nem őshonos) nem célszerű.

Az erdősítések 1. variáció szerinti végrehajtását a vágásterületek teljes takarítása és tűrevágása előzi meg. Ezt követi a padkázás. A padkába átlagosan 10.000 db/ha-os cser- és molyhostölgy csemete kerül. A csermakkal történő erdősítés a vaddisznó jelenléte miatt meghiúsul.

A Budai-hegyekben - az erős zavarás ellenére - számottevő vaddisznóállomány található. A vaddisznólétszám apasztása főleg vadbefogással történik.

Az idei csapadékos tavasz megsegítette itteni erdősítéseinket. Féltő, hogy újabb aszályos évek nem teremtenek kedvező feltételeket a cser erdősítésnek, így a 2. változatban felvázolt, felverődött lombos állomány nevelésével lenne célszerű az aszálykárral érintett területeket felújítanunk. Az 1993-ban elkezdődött feketefenyő száradékprogram ezidáig 1 ha erdőfelújítást eredményezett, amelyet bemutatunk.

A pusztuló feketefenyvesek nagyon költséges száraló jellegű kitermelését és azok felújítását a Fővárosi Önkormányzat támogatja. E támogatás nélkül aligha lenne lehetséges ezen erdők gyors és szakszerű felújítása.

Görgényi úti erdészeti oktató és bemutató terület

Helye: Budapest II., kerület, közvetlenül érintkezik a lakott területtel a déli oldalon. A terület többi részét a Budai-hegység erdei övezik. A Budai Tájvédelmi Körzet része.

Jelentősége: az iskolai oktatás reformjával párhuzamosan jelentkezett az az igény, hogy a biológiai, környezeti ismereteket a természetben szerezzék meg a gyermekek.

Így több résztvevő közös elhatározásával (II. ker. Tanács, MÉM, Pilisi Parkerdő) született meg az elképzelés, hogy az egykori Vadaskert területén ilyen erdészeti oktatóközpont, bemutató jöjjön létre. Ez egyben a felnőtt lakosság tudatformálását is szolgálná. A terv 1973-75-ben készült el. Időközben a program végrehajtásához csatlakozott az Országos Természetvédelmi Hivatal is. A terv több nagyszabású beépítést irányzott elő, mint ami megvalósult. Talán szeren-

csére, hiszen nem lehet cél az erdő, a zöld terület csökkentése egy világvároson belül. A terv akkori vezérfonala és elve ma is él, és a növekvő látogatottság bizonyítja létjogosultságát. A terveket a Balatonfüredi Tervező Iroda készítette.

Az erdei bemutató két részből áll, a meglévő állományban kialakított erdészeti bemutató területből és az egykori szántó helyén létrehozott növénybemutatóból. Ez utóbbit 1969-ben kezdték el telepíteni, így már 1975-re jól láthatóak voltak a növénycsoportok.

A fenti részeket egészíti ki a játszótér és pihenőhely, a parkoló és a hozzá vezető gyalogos és autós utak.

A tervezési terület a II. ker. 22B, F, G, valamint a 23E, F, G, I, erdőrészekre terjedt ki, összesen 11.4 ha-ra.

A tervezés alá vont terület gyertyános, tölgyes klímába sorolható, mély termőrétegű barna erdőtalaj. Az üde vagy félszáraz termőhely csak magasabb részeken válik szárazzá. A meglévő erdők tölgy és cser sarjerdők voltak, melyek fokozatos felújítása megindult bizonyítva, hogy a termőhely igényesebb fajok számára is megfelelő. Az állománynevelés a többszintű egyes állományok kialakítását célozza.

ERDEI BEMUTATÓ TERÜLETE:

- erdőnevelési ösvény
- vadgazdálkodási ösvény
- madártani ösvény
- fahasználatot bemutató ösvény

A nagyméretű, szöveges és ábrás irányítótáblák segítik az eligazodást.

ERDEI NÖVÉNYBEMUTATÓ:

Célja a hazánkban leggyakrabban előforduló fa és cserjefajok bemutatása, valamint - a szabad területeken - játszó és pihenő helyek kialakítása. A növénybemutatót 1969-ben kezdték el telepíteni. Sok küzdelem, pótlás árán sikerült a mai képet létrehozni. A küzdelem nem csak a környezet adta kedvezőtlen körülmények ellen folyt, - vaddisznótúrás a gyepterületen, - hanem az ember okozta gyűjtési szenvedélyből, vagy rongálásból, virágszedésből eredő kártevés ellen is.

A növények névszerinti táblázásának is ez vet gátat, mert vagy elviszik a táblákat, vagy vidámkedvű honfitársaink összecsereleik azokat.

Ide részben úgy jönnek az iskolások, hogy bejelentkeznek a Budapesti Erdészetnél, és akkor erdész kíséri a gyere-

keket, vagy a bátrabbak önállóan is végignézhetik a bemutatót, amely sok tanulsággal szolgál.

Felújítása legutóbb az elmúlt években történt, sajnos túl nagy a rongálási kedv némelyekben, amivel pénzügyi kereteink nem tudnak lépést tartani.

A fenntartásra fordított költségeinket részben az FM, részben a Főváros biztosította és a NEVI pályázat is segíti ezt a programunkat.

Erdőgazdálkodás a parkerdőben - Örökerdő koncepció a Budai-hegyekben

A Budapesti Erdészeti területe két erdőgazdasági tájcsoporthoz tartozik. A pesti oldal a VI. Nagyalföld része, míg a budai oldal IV. Dunántúli-Középhegység tájcsoporthoz tartozik. Ennek megfelelően erdőművelési szempontból is két részre kell osztani, a tájcsoporthozaknak megfelelően. A síkvidéki jellegű pesti oldalon alapvetően a tarvágásos üzemmód a jellemző. Ez a felújítás módját is meghatározza, amely tuskózás utáni soros ültetést jelent. A teljes talajelőkészítést 2.7 m széles sortávú ültetés követi. A sorközben UST-2-es tárcsával, a sorban kézzel végezzük az ápolást. A hagyományos módszerektől itt csak ritkán térünk el.

- A látogatottság miatt nem vegyszerezünk.
- A tarvágások mérete a 3-5 ha-t nem haladhatja meg. Az ennél nagyobb részletek esetében több lépcsőben hajtjuk végre, amelyre - szerencsére - új üzemtervünk lehetőséget ad.
- A felújított, végvágott részek nem érintkezhetnek egymással.

A pesti oldal belterületein még az 1.0 ha-os nagyságot sem érheti el a vágásterület. Ennek oka, hogy a lakosság nem parkerdőként, hanem parkként használja azokat. A leglátogatottabb részekben (pl. az Aero szálló mögötti, ún. Epres-erdő) még ez sem jöhet szóba. Az ilyen részekben az akácos és nyárfás felújítását úgy kell elvégezni, hogy az idős erdő képe közben nem szűnhet meg, annak sétálásra alkalmasnak kell maradnia. Itt kihasználjuk, hogy a juharok, hársak, stb. vagy már megtelepedtek, vagy mesterségesen bevihetőek. Ennek elősegítésére az utolsó növedékfokozó gyérítést bontás jelleggel végezzük. Így az egyéb lombok meg tudnak erősödni, és azt követően 2-3 lépcsőben vesszük ki az előregedett egyedeket.

Ezzel a megoldással árnyasabb, hűvösebb, nem bozótos, idő-

ben tovább élő erdőt kapunk. Ez az ide látogatók igényének jól megfelel, és a felújítással ritkábban borzoljuk a kedélyeket.

A hegyvidéki jellegű budai oldalon a látogatottság lényegesen erősebb és a művelési mód is gyökeresen más. Itt az ún. örökerdő igénye merült fel, amely kialakítására az alábbiak miatt került sor:

- A hegyvidéki körülmények miatt a művelés gépesítése nem megoldott.

- A lakosság mindenhol igényli az idős erdőt.

- Sok a túltartott, túlkoros, kiritkult, pusztulóban lévő erdő-részlet az előző pont miatt.

Ennek felszámolására 30 éven át, évi 22-25.000 m³ faanyag kitermelése szükséges.

- A kiritkultság miatt bozótos a részletek alja.

- A budai oldalon az optimális vágásméret 0.5-1.5 ha. A legnagyobb lehetséges vágástér 3.0 ha, az eldugott részekben.

Ezeknek a problémáknak az együttes megoldására a megszokott erdészeti módszerek sajnos nem nyújtanak optimális megoldást. Ezért azok módosítására van szükség, hogy a lakossági, szakmai és gazdaságossági követelményeknek sikerüljön megfelelni, azaz világossá vált, hogy apró vágásterületeket kell felújítás alá vonni.

Ezért a Róth-féle kiscsoportos felújítási eljárás módosított modelljét célszerű alkalmazni. A módosítás során szükséges:

- A felújítási idő elnyújtása a teljes vágáskor végéig, hogy mindig minden korcsoport jelen legyen egy adott (kiránduló által belátható) térségben.

- Kis területű végvágások, mesterséges erdősítések, alátelepítések lehetségesek a természetes felújítás mellett.

A gazdaságosság miatt ügyelni kell, hogy ne csússzon át az egész a szálalóvágás területére. A csoportok jó megválasztásánál ügyelni kell a kiránduló térélményére. Tudomásul kell venni, hogy a térhatároló elemeket megváltoztatjuk fahasználati és művelési tevékenységünkkel. Ha ezt jól végezzük, a kiránduló nem érzékel tájsebet és faírtás!! Egy ponton megállva mindig lát fiatal, középkorú és idős erdőt, amelyek határai a terepalakulatokba beleillenek. A nehézséget az jelenti, hogy a kiránduló mozog a terepen, és ez a hatás nem eshet szét a mozgás miatt.

További problémát okoz a meglévő állomány állapota, hiszen a kiritkulás és a felújultság nem egyenletes.

Ez az erdőkezelési mód többletköltségekkel jár, amiket a faanyag árában nem lehet érvényesíteni, így fedezetük nem teljes.

Néhány gondolat a zöldövezeti erdőkről

A 70-es évek közepén a MÉM Erdőrendezési Főosztálya és a Fővárosi Tanács Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Főosztálya együttesen dolgozta ki Budapest és környéke erdőtelepítési programtervét. A programterv a főváros zöldfelületeinek növelését irányozta elő, különös tekintettel a telepített erdők környezetvédelmi és közjóléti funkciójára.

Ennek végrehajtásával a főváros körül egy zöld gyűrű és ebből a központ felé küllő-szerűen benyúló ún. "zöld folyosók" jöttek volna létre. E programmal - egy társasági szerződés alapján - 1976-1991 között megközelítően 1000 ha erdőtelepítés valósult meg a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság kivitelezésében, mintegy 53 mFt értékű célcsoportos állami beruházásból. Az erdőtelepítésre területeket (a tulajdonjog meghagyásával) a fővárosban gazdálkodó termelőszövetkezetek (84%), a Fővárosi Tanács Mg. Osztálya (10%), valamint a HM. OVH. (6%) adtak át. A szerződés 1991-es lejártáig, a kisajátításra került és a termőhelyi adottságok megváltozása okozta sikertelen erdőtelepítés kivételével, 752 ha erdő került átadásra. Ebből napjainkra mintegy 20 ha még folyamatban van. A befejezett, túlnyomórészt lombos erdő 20% tölgy, 26% cser és egyéb kemény lomb, 7%-a akác, 3%-a nemes nyár és fűz, 39%-a hazai nyár és 5%-a fenyő. Az erdőtelepítések, 56 ha kivételével, az erdőben szegényebb pesti oldalon, többnyire lakótelepek, vagy ipari centrumok környékén valósultak meg.

A társasági szerződés lejártával, valamint a megváltozott (tulajdoni, jogi, pénzügyi, stb.) körülmények hatására ezen erdőtelepítések további sorsa bizonytalanná vált. A zöldövezeti fásításokat leginkább fenyegető veszélyek közül a tulajdonosváltást kell kiemelni.

Ez megtörténhet (javarészt meg is történt) a terület kárpótlási földalapba kerülésével, ill. a termelőszövetkezeti területek nevesítése folytán, részaránytulajdonba adással. Mindkét esetben fennáll a veszélye annak, hogy az új tulajdonosok nem az eredeti szándék szerinti funkciót szánják újonnan szerzett területeiknek. Jelenleg a helyzet teljes koordinálatlanságra utal, amely az eredeti szándék megvalósulását kétségessé teszi.

Az egyébként is erdőben szegény pesti oldal zöldfelületeinek megtartása központi, de legalábbis Fővárosi Önkormányzat szintű intézkedést kíván. A pillanatnyi, lát-

szólagos gazdátlanság miatt a zöldővezeti erdőtelepítések gondozatlan képet mutatnak, szemetesek, ápolási, nevelési munkák maradnak el, semmiképpen sem azt a nemes kezdeményezést tükrözik, amely a főváros lakossága érdekében létre hívta őket.

E. VADGAZDÁLKODÁS ÉS ERDŐ- GAZDÁLKODÁS KAPCSOLATA A BAJNAI ERDÉSZET ÉS A BUDAKESZI ERDÉSZET TERÜLETÉN

- 8⁰⁰ Indulás Dobogókőről
9¹⁰ Bajna 1 AB erdőrészlet
10⁰⁰ Gyermely 20-21 tag
10⁴⁰ Pacalosi rét
11²⁰ Gyarmatpuszta vadászház, kápolna, vaddisznóskert,
muflonkert, történelmi vadaskert megtekintése.
12⁰⁰ Ebéd
13³⁰ Indulás a Budakeszi erdőszethez

Kísérők: Áprily Róbert, Németh István, Brandhuber Ádám,
Hönich Miklós

*„Völgyek felett hangos torokkal
Üzenhet a vadásztülből.
Békét kötök az állatokkal,
az erdővel kibékülök.”*

/ Áprily L.: Fegyvertelen vadász dala /

Bajnai Erdészet általános bemutatása

A Bajnai erdőszet területe a 10-es és 100-as út között, Bicskétől Dorogig helyezkedik el a Gerecse-Pilis hegyvidék erdőgazdasági táj Gerecse hegység K-D-i oldalán, a hozzá tartozó dombnyúlványokkal 18 községhatárban.

Az erdőszet üzemi területe 8.000 ha, ebből:

erdőterület 7.000 ha
vadföld, szántó 1.000 ha

Vadászattal érintett terület 18.000 ha

Vadásztársaságoknak bérbeadva 2.000 ha

Alkalmazotti létszám: erdőszetvezető
műszaki vezető 2 fő
kerületvezető erdősz 11 fő
adminisztrátor 3 fő
egyéb 2 fő

Fafajmegoszlás %-ban: T 30%, Cs 50%, A 8%, Ek 7%, Ell 1%, Fe 4%

Tengerszint feletti magasság 200m-600m-ig.

Átlagos évi csapadék (korábbi üzemtervi adat) 600mm.

Élőfa készlet 1.100.000m³

Növedék (évi) 29.000m³

Jelenleg vágható bruttó fatömeg 30.000 m³/év

Felújítandó terület évente 50 ha

Határkerítéssel (52 km) kerített terület 5.400 ha

Évente kilövendő nagyvad (10.000 ha) 1000 db

Vadfajok: szarvas, dám, vaddisznó, muflon, őz

Erdőfelújítások nagy vadsűrűségű erdőterületeken

1. MEGÁLLÓ:

Helyszín: Bajna 1 AB erdőrészletek, 5-6 tagok megtekintése

Erdészetünknel a folyamatban lévő erdősítések területe 750-800 ha.

Évente 40-50 ha befejezett erdősítés van, amit évi 90-100 ha I. kivittel és 30-40 ha pótlással ér el.

A felújítások zöme mesterséges és kerítésen belül folyik. Természetes felújítás főleg cseresekben lehetséges.

Erdőfelújítást védő kerítés 42.700 fm, ami 800 ha folyamatos és befejezett erdőt véd. A kerítések villanypáasztortól a dunaújrósi kerítésmezőig változnak.

Talajelőkészítés évi 90 ha.

Ápolások halmozott területe (zömmel kézi) 880 ha.

A helyszín termőhelyi adatai: KTT klíma, vízhatástól független, löszön, mészkövön kialakult vályogtalaj, tengerszint feletti magasság 300m.

Vadászati infrastruktúra, intenzív vadásztatás

2. MEGÁLLÓ:

Helyszín: Gyermely 20-21 tagok

A vadászati ágazat 1994. évi terve:

Árbevétel: 40.000.000,-Ft

Költség: 25.000.000,-Ft

Eredmény: 15.000.000,-Ft

Nagyvadetető 15 db, szóó 52 db, magasles és lőállás 150 db, vadbefogó 8 db, mesterséges itató 2 db, dagonya 25 db, szóró

18 db, a nyiladékok hossza 8 km.

Vadföldek összetétele: szántó 300 ha
rét, legelő 700 ha.

A téli takarmányok mennyiségét az Erdészet a szántóterületeken megtermeli.

Védett tölgyek és takarmányozást szolgáló gesztenyék megtekintése

3. MEGÁLLÓ:

Helyszín: Pacalosi rét

A természetvédelem alatt álló KST-ek (8db) mintegy 250-300 évesek, pusztulófélben vannak. A réten lévő vadgesztenyék a téli takarmányozás egy részét biztosítják.

Vadaskertek

4. MEGÁLLÓ:

Vaddisznóskert területe	320 ha	300 disznó
Muflonkert területe	130 ha	180 muflon
Történelmi vadaskert	323 ha	150 dám
		60 disznó
		40 muflon

A 323 ha-ból 16,9 ha elegyetlen vadgesztenyés van, ami a téli takarmányozás egy részét biztosítja.

A Sándor Móric féle vadászház 1856-ban épült. A kevés szálláslehetőség miatt (6 fő) 1984-ben 30 fő részére készült vadászház, az alatta elhelyezkedő tóval.

Gyarmatpuszta

A Sándor család a trencsén megyei Szlavinics városból származik. 1456-ban nyert a család királyi adományt. Tagjai: Sándor Menyhért, - Mihály, - Antal, - Vince, -Móric. Sándor Menyhért 1706. július 25-én bárói rangot kapott. Fia Mihály (1692-1773) aransarkantyús lovag és császári kamarás lett. Ő létesítette 1759. szeptember 3-án a szomori plébániát és a templom védőszentjévé Szt. Mihályt választotta.

Ehhez tartozik: Gyermely és Gyarmatpuszta.

Mihály fia, Antal, 1774-ben kis kápolnát építtetett ezen a

helyen, remete Szt. Antal és Szt. Pál tiszteletére. A kápolna hossza 4 öl, szélessége 2 öl, magassága 2 öl volt, kis fatoronyral, fazsindelyes, stukatur mennyezettel, kis haranggal, melyet Kohl János öntött Pesten, 1774-ben, és még ma is megvan a toronyban.

A kápolnát az akkori szomori plébános, Fuchs Ferenc áldotta meg, ki később nyitrai püspök, majd az első egri érsek lett.

Sándor Antal 1787. augusztus 27-én grófi rangot kapott. Sándor Antal fia, Vince a kápolnát 1819-ben renováltatta. Sándor Vince fia, Sándor Móric (1805-1878) a híres úrlovas, 1853. február 8-án feleségül vette Metternich Leontin hercegnőt, a későbbi osztrák kancellár leányát. Egy fia volt, aki korán meghalt, és egy leánya Paulina, akit Metternich Richárd vett feleségül.

A mostani kápolnát ez a Paulina építette. Ha a bejárat fölött lévő latin nyelvű anagramma számokat jelentő betűit összerakjuk, akkor kitűnik az építési év: MDCCCLXXXVII-II. - 1879. Ades funebres a Paulina Principessa Metternich ex.voto aerecte. Magyarul: a temetési kápolnát Paulina Metternich hercegnő fogadalomból emelte.

Az oltár előtt lévő szöveg alatt van egy márványlap, amelyet ugyancsak Paulina helyezett oda, szülei emlékének. A fölirat latin, magyar fordítása: Itt nyugszik békében, Krisztusban a föltámadást várva szeretett apám, szlavnicai gróf Sándor Móric, született 1805. május 23-án és meghalt 1878. február 23-án, családfájának híres és utolsó sarja, és édesanyám herceg Sándor Leontina született Metternich Winneburg született 1811. június 18-án, és meghalt 1861. november 17-én és testvérem Sándor Leo született 1837. október 16-án és meghalt 1843. május 15.-én. Hiszem, hogy viszontlátlak benneteket.

A kápolna gótikus stílusban épült, az oltár ugyan nem egyezik a kápolna stíljével, de szép és értékes, művészi. A gróf Velencéből vette. Az örökmécs sok kis üvegecskéből áll. A szenteltvíztartók szép, nagy tengeri kagylók. A padok faragottak, szépek, a szomori templom padjainak másolatai. Az ablakok szép üvegfestésűek voltak, de a front alatt tönkrementek. Egy maradt meg sérülten, a jobb oldalon, elől. A miseruhák egyszerűek, de szépek. A monstrancia régi barokk. A falon lévő márványtáblák, a családhoz tartozó rokonok emlékét örökítik meg.

A Sándor család központja Bajna volt. A kastély még áll, eléggé elhanyagolt állapotban. A birtok: Sárisáp, Nagy-

sáp, Bajna, Szomor, Gyermely volt, amely egészen Herceghalomig nyúlt. Ma az állami gazdaság, az erdőgazdaság és a TSZ között van felosztva.

Sándor Móriccal kihalt a család utolsó férfitagja. Klementin hercegnő (1870. VI. 27.–1963. X. 23.) a háború után Németországba ment.

A Sándor család tagjai jó lelkűek és adakozók voltak, kegyúri kötelezettségüknek mindenkor hűségesen eleget tettek. Maga Sándor Móric híres ember volt. Jó hívő és nemes gondolkodású. Sok legenda övezi emlékét. Gondoljunk rá hálával, és tisztelettel álljunk meg emléke előtt.

A Budakeszi Erdészeti általános bemutatása:

14²⁰ Érkezés

14³⁰ Séta, az I. bemutatóhelyhez

15³⁰ Séta, érkezés a II. bemutatóhelyhez

Az arborétum rövid, szöveges bemutatása
(üdítő, kávé kínálás), séta az arborétumban

17⁰⁰ Indulás Dobogókőre

A Pilisi Parkerdő Rt. Budakeszi Erdészete Pusztazámortól - Zsámbékiig, 16 község határában, 9270 ha-os területen gazdálkodik. Ebből erdő művelési ágú 8785 ha, 485 ha nem erdő művelési ágú, illetve művelés alól kivont terület. Az erdővel borított terület 7720 ha. A még érvényes erdőtervünk szerint 6260 ha erdő vadgazdálkodási, mindössze 37 ha a fatermesztési elsődleges rendeltetésű. Kb. 1200 ha a természetvédelmi, és 100 ha a talajvédelmi erdő. Elsődleges közjóléti rendeltetésű mind-össze 150 ha. Gazdálkodásunkat 1989 óta nem a vadgazdálkodási profil határozza meg.

A Budakeszi Erdészeti területéből összesen kb. 200 ha-t jelöltek ki kárpótlásra.

A terület a Gerecse-Pilis-Budai hegyek erdőgazdasági tájba tartozik. Az éghajlat arid jellegű. Az évi középhőmérséklet 9-10 °C. Felszíni vízfolyásunk gyakorlatilag nincs, az évi átlagos csapadék 600 mm lenne, de az utóbbi 3 évben 450 mm alatt volt. Területünk legnagyobb részén az alapkőzet üledékes mészkő, kisebb arányban dachsteini mészkő, lösz és homokkő. A genetikai talajtípusok közül a váztalajok, a rendzina talajok és a barnaföld a jellemzők. Meghatározó a rendkívül meszes talajok aránya.

Leggyakoribb természetes erdőtársulások: molyhos kocsánytalan tölgyes, cseres kocsánytalan tölgyes, sajmegy-gyes karsztbokorerdő. Előfordul még a gyertyános-kocsánytalan tölgyes és a mészkedvelő gyertyános bükkös.

A fafajmegoszlás ezeken a mostoha termőhelyi viszonyokon: KTT 24%, MOT 7%, KST 3%, CS 27%, EKL (főként VK) 11%, Fe (főként FF) 10%, Gy 6%, A 6%, Ell 3%, 3% bükk.

Korosztálymegoszlás: jellemzőek a középkorú és annál idősebb állományok. Figyelembe véve, hogy az átlagos vágásérettségi kor 82 év, s az állományaink 50%-a 60 év fölötti, a közeljövőben óriási fahasználati és főleg erdőfelújítási feladatok állnak előttünk. (Állományainknak már jelenleg is 17%-a vágásérett).

Összfatömeg a területen, az érvényes erdőterv szerint 1.400.000 m³, az átlagos fakészlet 180 m³/ha, de a valóságban ennél kisebb a készlet.

Gazdálkodásunkat alapvetően meghatározzák a mostoha termőhelyi és faállomány viszonyok, valamint a korábbi időszak gazdálkodásából adódó problémák, mikor a vadgazdálkodás volt az elsődleges.

Az elmúlt időszakban a vadeltartó képesség többszörösét kitevő vadállomány volt a területen, a protokoll igények maximális kielégítését szolgálva. Ez lehetetlenné tette a normális erdőgazdálkodást, a természetes felújítás ismeretlen fogalom volt. 1989-ben megkezdtuk a vadállomány radikális apasztását: 1989-ben 1800, 1990-ben 1600, 1991-ben 1300, 1992-ben 1100, 1993-ban 750 nagyvadat lőttünk, az 1994-es lelövési terv 770 db.

A vadászati tevékenységet a maximális értékihozatalra törekedve, külföldi bérvadásztatással végezzük. A külföldi bérvadászat aránya több mint 80%.

A vadállományapasztással párhuzamosan az erdőgazdálkodásban áttértünk a természetes felújításra. 1989 óta egyetlen hektár tarvágást sem végeztünk, kivéve a sarjzatható akác állományokat. 1989-től 420 ha, lábon álló véghasználati korú állományt kerítettünk be. Ezekben a természetes újulat megtelepedését gépi talajszaggatással, kézi padkázással segítjük elő, esetenként mesterséges kiegészítést végzünk, makkvetéssel.

Az 1991-es jó cser és az 1992-es jó közepes tölgy makktermés "megfogásának" igen szép eredményei láthatók ezekben a bekerített állományokban, de ezeken kívül, a még meglévő

vadállomány miatt, sajnos még nincs számottevő természetes újulat. A vadállományapasztást tovább kell folytatni, de további nagy volumenű kerítésépítés már lehetetlen és szükségtelen.

Az intenzív vadászatot és a természetszerű, természetközeli erdőgazdálkodást ugyanazon a területen folytatni lehetetlen. A vadászati hagyományok és bevételek fenntartása érdekében térben választjuk szét területünket: a Budai Tájvédelmi Körzethez tartozókat kerítéssel leválasztottuk, míg az azon kívüli területen, 1600 ha-on, egy úgynevezett "Vadász-fotó szafari park" létesítése folyik.

Az így létrejövő vadaskert-rendszerben egy, minden hazai nagyvadfajra kiterjedő intenzív mennyiségi és minőségi vadgazdálkodást szeretnénk folytatni. Mindenképpen ez a megoldás, de a megvalósításhoz további anyagi eszközök szükségesek.

Fahasználati tevékenységünk egyelőre erősen korlátozott: 6700 br. m³ a '94-es terv. További 6500 m³-es egészségügyi fakitermelést tervezünk erre az évre: sajnos jellemző a rohamos KTT, Cs, FF pusztulás.

Az iparifa kihozatal 10% körüli, tűzifaértékesítési gondokkal küszködünk.

Erdeink közjóléti szerepe rohamosan nő, a főváros közelsége meghatározó. Anyagi eszközök hiányában fejlesztési lehetőségünk egyelőre nincs. Középtávú elképzelés az "Erzsébet-majori" kirándulóközpont kialakítása, a Budakeszi arborétum megnyitásával. Tervezési stádiumban van, Júlia-majori központtal Nagykovácsi határában a Nemzeti Arborétum és Dendrológiai Központ létrehozása, külföldi és hazai botanikai intézményekkel közösen. Megvalósítása 1100 ha-on, 500 milliós beruházást jelentene.

Az erdészet szervezeti - személyi felépítése:

erdészetvezető + 2 műszaki vezető,

11 erdészkerületvezető,

3 + 1 fő részmunkaidős adminisztrátor

az alkalmazotti állomány.

Fizikai dolgozói létszámunk 60 körüli.

Az erdészkerületekben a kerületvezető erdész feladata - a korábbiaktól eltérően - az erdőművelési, fahasználati munkák irányítása is, a szolgálati - védelmi feladatok ellátása mellett.

Gazdálkodásunk pénzügyi szaldója az előbbiekből taglalt körülményeinkből adódóan sajnos negatív, de az elért szakmai színvonalunkat nemcsak tartani, hanem javítani szeretnénk.

I. BEMUTATÓHELY:

Budakeszi 34-43 tagok természetes erdőfelújítása.

Bekerített terület, kerítés hossza: 9300 fm,

területnagyság: 163 ha.

Erdőfelújítás kezdete: 1990.

Erdőfelújítás jellege: fokozatos felújítás, bontóvágás 20-30% eréllyel.

Az újulat megjelenésének és fejlődésének elősegítésére a ker. vez. erdész (Pénzes K.) szerkesztette talajszaggyatát alkalmaztuk. (50 cm-es távolságban sekély barázda húzása az állományban.) Az 1991-es jó cser és az 1992-es közepes tölgyfák termésre, valamint a várható idei cser termésre alapozva, továbbá helyenként mesterséges állománykiegészítéssel felkészülés a további bontásra, ill. a majdani végvágásra a következő feladat. Az ápolás kizárólag sarj- és cserjeirtással valósul meg, lehetőség szerint a vegetációs időn kívül, évente, vagy minden második évben. Meghatározó a mezőgazdasági kistermelés keretében történő ápolás.

A bemutató parcellák az, idei télen kb. 10% mértékben tovább bontott 36/B és 38/E erdőrészekben láthatók. A bontást vállalkozó végezte, a meglévő újulat kíméletében példásnak mondható választék termeléssel és az UAZ- platós gépkocsival közelítve. A 38/F erdőrészben a KTT, a 36/B-ben pedig a cser aránya a meghatározó, mindkét erdőrész száraz termőhelyet képvisel. Érdekességgént említést érdemel, hogy a közeli, 43. tag volt a helyszíne az 50-es években, a Dr. Mayer A. professzor által kezdeményezett erdőtipológiai és kapcsolódó erdőnevelési bemutatónak.

II. BEMUTATÓHELY:

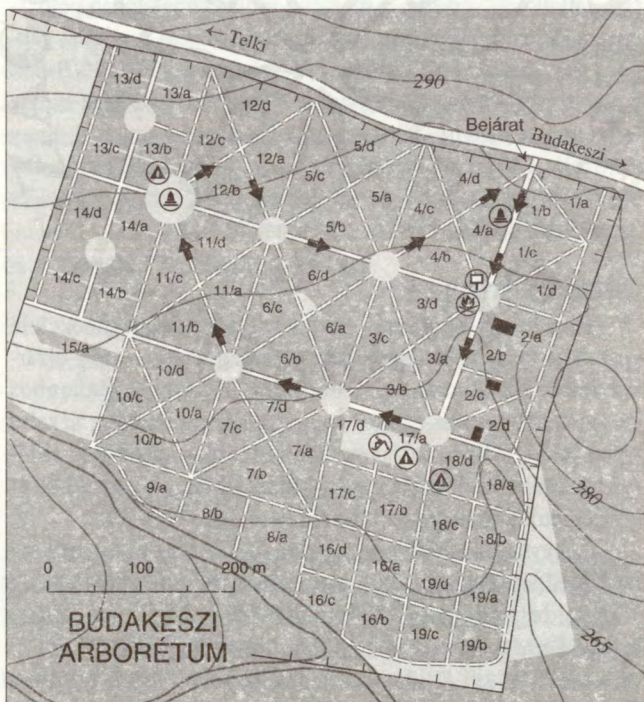
Budakeszi határában, 36 ha-on, a Telki-Zsámbék felé vezető út mentén, a nagyközség elől - egyenlőre - még elzártan fekszik a Budakeszi arborétum. 1959-ben, Galambos Gáspár erdőmérnök vezetésével kezdődött telepítése, azzal a céllal, hogy a Buda környéki zöldövezetben változatos erdőfoltok kialakításához tapasztalatokat adjon, az exota fák és cserjék erdőállományhoz hasonló bemutatásával.

A terület lapos völgyfenék. Fagyzug és hőkatlankepződés gyakran előfordul, előbbire utal a hely neve: Nagyhideg-völgy. 1978 óta a BTK fokozottan védett területéhez tartozik. Az eddigi megfigyelések szerint a tűlevelűek közül különösen jó fejlődést mutatnak a vörösfenyők, az abiesek közül a nordmanniana, cilicia, cephalonica

és igénytelensége folytán a concolor és változatai. A picea-félék között a pungens és alfajai, továbbá az omorika és az orientalis. A pinus nemzetségből a heldreichii, a peuce, a ponderosa és a flexilis jó fejlődésű, a Wallichiana és a strobilus állapota főként az utóbbi évek aszálya miatt válságos. A chamaecyparis-félék, juniperusok és egyéb thuja-félék ígéretesen fejlődnek. A cédrusok közül impozáns az atlasz néhány példánya.

Néhány mamutfenyő, Hemlockfenyő és tiszafa érdemel még említést. a lombosok közül csak a vöröstölgy, a nyír, a mogoró változatai emelhetők ki, habár számos érdekes faj képviselteti magát az arborétumban.

A cserjeféléket a madárbirs, a borbolya, a galagonya, a cserszömörce, japánbirs, lonc, az esütfű képviseli kellő ígéretességgel. Mind a fa, mind a cserje-félék közül szemmel láthatóan visszamaradnak a savanyú talajt kedvelő, a szárazságtól sínylő fajtak. 1972-ben 1060 taxont rögzített a kataszter. Jelenleg folyik a második azonosítás, mintegy felkészülés az egyre inkább közeledő, részleges megnyitásra.

F. ERDŐKEZELÉS SÍKVIDÉKI VÁLTOZATOS VISZONYOK KÖZÖTT (RÁCKEVEI ERDÉSZET)

- 8⁰⁰ Indulás a Ráckevei Erdészeti területére
Dobogókőről
- 10⁰⁰–10⁴⁰ Szigetújfalu községhatár
Téma: Száradó ártéri nyárasok
- 11⁰⁰–12⁰⁰ Makád községhatár
Téma: – KST, FD magtermő állomány
– FD befejezett felújítás
- 12³⁰–13³⁰ Ebéd Ráckeve Parkerdő Nostalgia Étterem
- 14⁰⁰–14⁴⁰ Bugyi községhatár
Téma: Homoki nyárasok
- 15⁰⁰–16⁰⁰ Ócsa községhatár
Téma: égerláp erdők

Programfelelős: Pintér Zoltán
Szaszik Mária

„Engem az erdő véd s szeret,
utaimon erdők kísértek:
bükkök, gyertyánok, égerek,...”
/ Áprily L.: Szeret az erdő /

Ráckevei Erdészeti bemutatása

Terület: 2681 ha

A terület 15 községhatár közigazgatási területe, 9300 ha. Az erdőssűrűség 2.9%. Az erdőterületet 5 erdőszekterületre osztották.

Fafajösszetétel: kőris 26%, NNY 18%, tölgy 15%,
HNY 12%, akác 9%, éger 8%,
fenyő 6%, I-EKL 4%, FÜ 1%,.

Üzemterv szerinti 1 éves átlagos fakitermelési lehetőség:

Tiszt.	19.5 ha	391 m ³
TKGY	12.3 ha	411 m ³
NFGY	22.3 ha	1140 m ³
Végh.	53.3 ha	12842 m ³ (TRV+felújítóvág.együtt)
Össz.:	107.4 ha	14784 m ³

1994. évi besorolás: érintett ter. 80.7 ha
brm³ 13080 m³

Véghasználat érintett területe: 46.7 ha

1994.évben az erdészeti nem használja ki a véghasználati lehetőségeket.

Erdőfelújítás alá vont területe: 234.1 ha

Átlagos évi I.kiv. 50 ha körül alakul.

Gépi ápolás: 393.0 ha

Kézi ápolás: 154.0 ha sorkapálás

168.0 ha sorkaszálás

Természetes felújítással nem tudunk erdősíteni!

Mesterséges erdősítés technológiája:

ELLETÁRI tuskófűrés

NARDI tárcsázás, simítózás

Ültetőgép, gödörfúró vagy ékásóval történő erdősítés

Ahol a talajvíz, vagy az eltemetett humuszréteg mélyfűréssel elérhető, ott POPULUS mélyfúróval NNY karódugvánnyal erdősítünk.

I.kiv. átlagos megmaradása 70% felett alakul, NNy esetében nem ritka a 90% feletti megmaradás.

Szankciós területünk gyakorlatilag nincs.

Vadkár közül az őzet lehet kiemelni.

Erdészeti állandó dolgozók létszáma:

alkalmazott 11 fő

fizikai állandó 8 fő

fizikai időszakos 10 fő

1993.évi adatok a mérlegből:

Árbevétel cca 50 millió Ft.

Fahasználat árbevételének 30%-a exportból adódik.

(1994-ben az 50%-ot is megközelíti az export)

Üzemi eredmény: (váll.ált.nélkül) 10 millió Ft.

Gépezet: 3 db KAMAZ gk. (1 dolgozik)

2 db MTZ-80

2 db T-150-K (1 dolgozik)

A fakitermelést vállalkozók végzik.

Erdőművelésben az ELLETÁRI tuskófűrés vállalkozóval történik, a többi gépi munkát saját géppel végezzük.

Szigetújfalu

A községhatárban, az elmúlt 10 évben az állományok jelentős száradási folyamata tapasztalható. Véleményünk szerint ez a száradás a Főv.Vízművek csápos kútjaival van összefüggésben. Tudományos alapon ez nem került bizonyításra. A per évek óta húzódik a Parkerdőgazdaság és a Főv.Vízművek között.

SZIGETÚJFALU 1-F

ONY_{88%} A_{12%}, kor 37 év üt.fatömeg 1987-ben: 266 m³/részlet. 1993.évi felvételezés: 179 m³/részlet. 87m³ hiányzik + évi növedék. Száradás szemmel látható.

Talajvíz 6-11 m mélységben helyezkedik el, a fás növényzet számára elérhetetlen.

Felhasználati szempontból a kitermelhető fatömeg nagyrészt gyenge minőségű ipari fa és száradék. Kitermelése nem gazdaságos.

Erdőfelújítási szempontból a terület az üzemtervi előírások szerint nem erdősíthető (NNY, KST előírás).

ERTI által javasolt fafajok: SZNY, MK elegyítés.

SZIGETÚJFALU 5-C, D, F, 7, o ha
erdőfelújítás SZNY 100%.

I. kiv. éve: 1992.

Jelenleg folyamatos erdősítés.

Makád Parkerdő

MAKÁD 22-B 4, 7 ha megtermő állomány

Rendeltetés: Természetvédelmi terület

	E%	kor
KST	90	77
FD	10	77

EÜ termelés 1989-ben volt KST 106 m³ MSZ 12 m³
FD elegyaránya a KST száradásával fordított arányban növekszik.

MAKÁD 22-G

FD magvetés: 1988-ban I. kiv. cca. 500 kg/ha

Sorjelző: NNY, pótlás 0

Befejezés: 1991-ben FD₈₀, A_{S10}, NNY₁₀.

Befejezett ápolást igényel.

Homoki Erdőgazdálkodás

Duna-Tisza közti homokhát É-i része erdőszytyepp klíma.

Éves csapadékmennyiség: 400 mm körül alakul.

A termőhelyet alapvetően az Ósduna sóderágya, illetve öntésterületei és ráarakódott különböző vastagságú homokréteg elhelyezkedése határozza meg.

Az eltemetett humuszréteg, illetve a talajvíz mélyfúrással feltárható a fás növényzet számára.

BUGYI 4-H 1.4 ha mélyültetett nemesnyár (PANY)

NNY₁₀₀

I. kiv. 1990. pótlás 0

Befejezett 1992

Hálózat 4x4.40

Égerláp Erdők

Genetikai talajtípus: síkláp

Ócsai Tájvédelmi körzet része

Idő függvényében az alábbi erdőrészek megtekintése:

ÓCSA 4-A, C, H,

6-A, B, C,

Különböző korú MK, MÉ, KST, HNY elegyes állományok.

Közöttük egy érdekességnek számító 1.4 ha-os lucfenyő állomány: kora 31 év.

Téma: Természetvédelem és erdőgazdálkodás érdekegyeztetése.

Fakitermelés és erdőfelújítás távlati gyakorlati problémái.

Ócsai Tájvédelmi Körzet

az ócsai ősturjános és láperdő

Védetté nyilvánítás ideje: 1975

Területe: 3600 ha

Budapesttől 33 km-re fekszik Ócsa község. Kevesen tudják, hogy itt olyan természeti értékek sokasága található, amihez hasonló legfeljebb a távoli Bátorligeten, a Nyírségben van. Jellegzetes társulásai a csatornák és ősi vízfolyások mentén, az egyre fogyó nádasok. A zsombékosok a feltöltődés folyamatában a következő társulás, ezután a magassásos rét, majd a láprét kialakulását látjuk, amelyek nagy területeket borítanak.

A zsembékosokból kialakult fűzláp ma már ritka, mert a feltöltődés során égeres láperdővé alakulnak. A láperdő képe lenyűgöző.

A meggondolatlan vízrendezések ezen ősi társulásokban sok kárt tettek. Remélhető, hogy az ésszerű vízgazdálkodással ezek a - nagy biológiai változatosságot jelentő - társulások fennmaradnak.

A község régi településmagja - a templom közvetlen közelében levő Öregfalu - műemléki védettség alatt áll. Az ócsai templom eredete a XIII. századig nyúlik vissza, most restaurálják.

A falu érdekessége a temető, ahol faragott fejfák emlékeztetnek az eltávozottakra. A díszítés szimbólikus jelentőségű, amiből kiolvasható az elhunyt neve, családi állapota, vagyoni helyzete, stb.

Az 1890-es évek után kezdtek Ócsán szőlőtermesztéssel foglalkozni. Az Öreg-hegy borpincéi a XVIII. századtól épültek, gádoros, nyeregtetős, nádazott stb. formában. A pincék és a bennerejlő nedű is védett!!

1851

1866

G. KÖZJÓLÉTI (TÖBBCÉLÚ) ERDŐ- GAZDÁLKODÁS A PARKERDŐBEN VISEGRÁDI ERDÉSZET

8 ⁰⁰	Indulás Dobogókőről
8 ⁰⁰ –9 ⁰⁰	Utazás Bukovinához (Visegrád-Bukovina)
9 ⁰⁰ –10 ⁰⁰	Erdőfelújítási program
10 ⁰⁰ –11 ⁰⁰	Fűvészkert - tűzórai, üdítő
11 ⁰⁰ –12 ⁰⁰	Fellegvár
12 ⁰⁰ –13 ⁰⁰	Bob-pálya bemutató
13 ⁰⁰ –14 ⁰⁰	Erdei Művelődés Háza
14 ⁰⁰ –15 ⁰⁰	Ebéd - EMH-ban
15 ⁰⁰ –16 ⁰⁰	Visegrádi Kiránduló Központ
16 ⁰⁰ –17 ⁰⁰	Kötélpályás technológia
17 ⁰⁰	Kirándulás Dobogókőre

Kísérő: Kertész József

Az útvonal a Visegrádi hegységben a Parkerdő Természet-, Erdővédelmi Oktató Központját, négy erdészetét, fafeldolgozó üzemét érinti. Bemutatásra kerül ezen táj erdőállomány-gazdálkodása. A természetszerű erdőfelújítás lehetőségei, gondjai, különös tekintettel a bükkösök, tölgyesek felújítására.

Hangsúlyosan kiemeljük a Visegrádi Erdészet területén működtetett Kiránduló Központot. Bemutatjuk a tudatformálás, a természetvédelmi oktatás terén kifejtett törekvéseinket.

Szakmai napunk ezen része megegyezik az "A" rövid programéval.

G/1. KIRÁLYKÚTI-NYEREG az elmúlt évtizedekben a térségben feledésbe merült, '93-ban újrakezdett faszénítés lehetőségei. (rövid megállás)

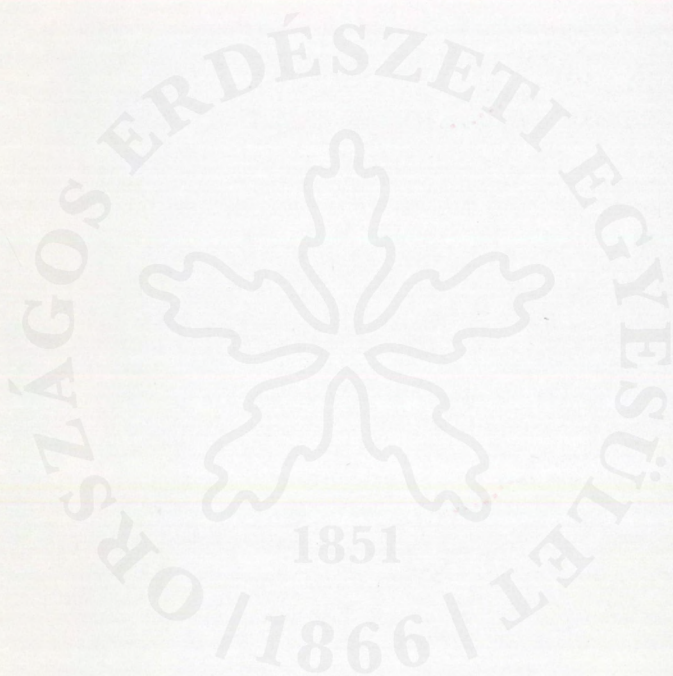
G/2. BUKOVINA Visegrád 38 G, 38 F erdőrészeket átfogó képet nyújtanak a bükkös, tölgyes közép-hegységi felújítási problémáiról. Sikeres bükk természetes felújítását, a déli kitettségű pusztuló sarjeredetű KTT mesterséges felújítását, történetét mutatjuk be, 40 perces sétával.

- G/3. LEPENCE Fafeldolgozó üzem. Az RT. kezelésében maradt elsődleges és másodlagos fafeldolgozást, a kegyeleti termékeket gyártó, jól működő üzemről adunk tájékoztatást. (lassított buszmenetben).
- G/4. VISEGRÁD FŰVÉSZKERT u.a. mint az A/2.
(pogácsa és üdítő enyhíti a programon résztvevők éhét, szomját).
- G/5. VISEGRÁDI FELLEGVÁR u.a. mint az A/3.
- G/6. NYÁRI BOBPÁLYA u.a. mint az A/4.
- G/7. AZ ERDEI MŰVELŐDÉS HÁZA u.a. mint az A/5.
- G/8. EBÉD 14 órakor a Természetvédelmi Tábor étkezdéjében, a Mogyoróhegyen.
- G/9. A VKK játszóterei, Erdészek Barátság Parkja u.a. mint az A/6-os program.
- G/10. PILISMARÓT, Égetthárs u.a. mint a Pm C/1-es program.

1. **BM Pilisi Üdülésház**
2. **Manréza Konferenciaközpont**
3. **Nimród Szálloda**
4. **Emlékkő**
5. **Zöld parkoló**
6. **Közugyúlési sátor**
7. **Információ**
8. **Bárá Eötvös Loránd Menedékház**
9. **Turistamúzeum**
10. **Posta**
11. **Platán panzió és étterem**
12. **Bohém Tanya kisvendéglő**
13. **Manréza Lelkigyakorlatos Központ**
14. **Az I.-II. világháború természetjáró áldozatainak emlékműve**
15. **Dr. Téry Ödön emlékmű**
16. **Dr.Cholnoky Jenő és az 1938. évi Szent István vándorlás emléktáblája**
17. **Bárá Eötvös Loránd emléktábla**
18. **Dr. Palócz/Peitler Gyula emléktábla**
19. **Thirring Gusztáv emléktábla**
20. **Mária kegyhely**
21. **Díszkút**
22. **Időszakos elsősegélynyújtóhely**
23. **Sífelvonó**
24. **Sípálya**

1851

/1866

1:10.000

altápszintköz 10 m

0 100 300 m

Piliszentkereszt
Pilisszentlélek
Két-bükki-nyereg

Két-Bükki-nyereg

TOPGRÁF

Pilismarcot
Dönös
Szakó-nyereg

Dönös
Lukács-árok
Köny-szakadék

Thüring-körút

Thüring-szikla

Dobogókő

(Pilisszentkereszt)

